

Referat fra møte i Universitetets forskningsutvalg

Onsdag 22. mars,

12:30– 16:00

Kollegierommet, Muséiplass 1

Til stede: Benedicte Carlsen, Gottfried Greve, Ole Th. Hjortland, Øyvind Frette, Siri Gloppen, Karsten Specht, Jostein Gundersen, Nils Anfinset, Stefan Drechsler, Oscar dos Santos Kvalsvik, Maria Carme Torras Calvo, Martha Enger, Berte-Elen Konow (for Ragna Aarli)

Forfall: Ragna Aarli, Marit Bakken

Fra administrasjonen: Benedicte Løseth, Birgit Falch, Bjørn Einar Aas, Bjug Bøyum, Marie Eide, Yngve Brynjulfsen, Paul Simon Svanberg

Saksliste: Godkjent, men det ble kommentert at sakspapirer ble sendt ut for sent. Det ble ikke meldt saker til Eventuelt.

Referat: Referat fra FU-møte 22. februar ble godkjent med merknad som framkom i møtet.

I. Saker

	Sak
FU 14/23	Ph.d.-kvalitetssystem. NOKUT-evalueringen Seniorrådgiver Marie Eide orienterte om resultatene av NOKUTs tilsyn av UiBs kvalitetssystem. Hennes presentasjon er tilgjengelig her. Tilsynet fant kvalitetssystemet tilfredsstillende. Av tiltakene som NOKUT foreslår er bl.a.: • å revurdere kompleksiteten i kvalitetssystemet særlig for første/andre-syklus (BA/MA), • sammenligne kvalitetssystemene for ulike utdanningsnivå for evt erfaringsbaserte justeringer, • hente innspill fra samfunns- og arbeidsliv i kvalitetssystemet • forenkle studiekvalitetsbasen. De involverte i evalueringen ga uttrykk for at prosessen hadde vært nyttig, og bl.a. hadde ført til bedre arbeid med dokumentasjon. Flere i utvalget oppfattet at innspill til kvalitetssystemet fra samfunns- og arbeidsliv kan være hensiktsmessig, og det er praktisert ved enkelte fakultet i dag. Det ble påpekt at involvering av eksterne kunne også kunne by på utfordringer blant annet i forhold til valg av representanter/interessenter. Per i dag er det ikke et krav om deltagelse fra samfunns- og arbeidsliv i programevaluering, men en mulighet. Det ble gitt støtte til behov for helhetlige perspektiv på kvalitet i utdanning. Utvalget uttrykte skepsis til større endringer i kvalitetssystemet, og sterk samordning av kvalitetssystemene på tvers av utdanningsnivå. Utvalgets leder rettet en spesiell takk på vegne av universitetsledelsen og overrakte en blomsterhilsen til sekretariatet, som hadde arbeidet særskilt med forberedelsene, koordineringen og gjennomføringen av NOKUT-tilsynet.

FU 15/23	Ph.d.-forskrift – Digitalt vitnemål - forslag til endring om hvem som skal utstede vitnemål Yngve Brynjulfsen innledet om bakgrunnen for forslaget til endring i Ph.d-forskriften. Forslaget åpner at fakultetene selv kan kreere kandidater til doktorgrader, i stedet for universitetsstyret som etter dagens ordning har denne rollen. Endringen innebærer at fakultetene kan sende ut digitale vitnemål og diploma supplement umiddelbart etter disputas. Forskningsutvalget sluttet seg til forslaget, og anbefalte at det legges frem til vedtak i universitetsstyret.
FU 16/23	Ph.d.: Digital og hybrid disputas Seniorrådgiver Marie Eide innledet. I pandemiperioden ble det utviklet systemer for digital og hybrid disputas. Forskriftene sier at disputas normalt skal avholdes ved UiB. I noen tilfeller ønsker fakultet og/eller kandidat fremdeles å benytte digitale løsninger, av hensyn til kostnader, rekruttering av opponenter fra andre verdensdeler eller at det er upraktisk for kandidaten å reise. Utvalget uttrykte skepsis mot rent digitale disputaser. Utvalget bekreftet at det i bestemte situasjoner kunne være hensiktsmessig å ha mulighet for hybride eller digitale disputaser, men at det kun bør gjøres unntaksvis, eksempelvis hvis kandidaten er bosatt i utlandet uten mulighet/anledning til å reise, eller at det er vanskelig å rekruttere opponenter som kan stille fysisk. Utvalget pekte på verdien av disputasen som «høytidsstund», og som ramme for å utvikle nettverk og faglig samarbeid for kandidat og fagmiljø. Opponenter blir ofte invitert til faglige møter og bidrag utenfor selve disputasen. Strømming av disputaser ble berørt. Strømming kan være ønsket av kandidatene, men krever også ressurser, og utvalget stilte spørsmål ved den faglige verdien. Utvalget mente at forskningskvalitet bør være det viktigste kriteriet for valg av format på disputas. Strømming bør tas opp igjen som egen sak. Under dette punktet ble avdelingsdirektør Benedicte Løseth, som skal over i ny stilling i annen virksomhet (NFR), takket av. Det ble lagt vekt på den betydningsfulle rollen Løseth har hatt som sekretær for utvalget og det ble overrakt en blomsterhilsen til applaus fra utvalget. Løseth takket for fine ord. Det hadde vært et eventyr å være i stillingen ved UiB med så mange inspirerende fagmiljø. FU hadde vært en veldig viktig motivasjonsfaktor. og hun takket særlig for mulighetene for spennende samtaler og dialog om viktige spørsmål som kvalitet i forskning, og ERC, som har utviklet seg betydelig og kan gi gode resultater på sikt. Nå går hun på post for forsknings-Norge men vil ikke glemme Vestlandet og UiB.
FU 17/23	Åpen vitenskap. Status for UiBs politikk og forhandlinger med forlag Bjug Bøyum orienterte om UiBs politikk. Maria-Carme Torras Calvo la fram drøftingssak om status for åpen publisering og forhandlinger med forlag.

	Regjeringens krav er åpen publisering innen 2024. Langtidsplanen bekrefter forventninger om åpen publisering, men forventningene til generell åpen tilgang i 2024 er tonet ned. UiBs budsjett knyttet til abonnements- og publiseringsavtaler er på 82 mill i 2023. Mål med forhandlinger er reduksjon i kostnader. Det forhandles fremdeles nasjonalt overfor de fire største forlagene, som sammen står for 50% av UiBs publisering. For tre av forlagene er forhandlingene ferdige, med 10% reduksjon i kostnader. Wiley gjenstår, NTNU har trukket seg fra forhandlingene. Det ble kommentert at UiBs vedtak om ikke-eksklusive arkivrettigheter var positivt (Universitetsstyret 108/22). Det ble stilt spørsmål om et skifte til grønn åpen tilgang og lagring i institusjonelle arkiv kunne redusere kostnadene. Biblioteket mente det ikke lå betydelige innsparinger hvis forskerne ønsket å nå ut gjennom tidsskrift og forlag. Et problem er at den norske publiseringsindikatoren gir insentiv til publisering i de mest prestisjefylte publiseringskanalene, men disse er også i minst grad åpne. De anbefalte lisensene (cc-by) er også omdiskutert fordi de åpner for at åndsverk kan bearbeides og endres av andre. Utvalget så mange utfordringer med dagens publiseringssystem, men ga uttrykk for at det norske kanalregisteret burde videreføres, og at prosessene knyttet til vurdering av kanaler var nødvendige. Ved eventuell endring av finansieringsordningen og bortfall av tellekantsystemet, bør UiB likevel arbeide for at rutinene knyttet til kvalitetsvurdering av publiseringskanaler blir videreført.
FU 18/23	ERC fakultetsvise ambisjonsmål Birgit Falch orienterte, og la fram fakultetenes forslag til ambisjonsmål for ERC-søknader de kommende år. Innmeldte ambisjonsmål viser en særlig økning i forventet søknadstall fra SV. Det ble kommentert at SVs mål var ambisiøse og reflekterte et større push. Det ble samtidig spurt om FIA hadde kapasitet til vesentlig økning i søkertallene til ERC. Generelt søker norske institusjoner mindre enn andre lands institusjoner. Norge har større suksessrate men en mindre andel av ERC-tildelingene enn hva som kunne forventes på grunn av få søknader. I Norge utmerker UiB seg ved å sende relativt færre søknader enn enkelte andre universitet. For noen fakultet er det en utfordring at det ikke er nok kandidater til å øke søkertallet mye på ERC starting grants. For advanced grants har stor vekt på CV vært oppfattet som en utfordring for mange. Her har EU signalisert at det skal legges mindre vekt på CV og mer vekt på kvalitet, som burde stimulere til økning i søkertallene. Det har blitt registrert at ERC i liten grad finansierer prosjekter innen medisin. Utvalget trakk fram særlige utfordringer knyttet til å stimulere til søknader innen Advanced grants, og ba om å få forelagt en grundigere sak om dette på et kommende møte.
FU 19/23	Evaluering av Toppforsk-programmet UiB/TMS Saksforelegg var utsendt med sakslisten, og ble tatt til orientering.

